

Aradiak, mentjük meg Aradot!

A védgátakon hatalmas víztömeg szivárog át --- Folytak a megerősítési munkálatok --- Aradot körülvette az árvíz --- Viz alatt a Mosóczy-telep --- Rendkívüli értekezlet a városházán --- Az interimár-bizottság elnökének felhívása Arad lakosságához --- Zsigmondháza harminc ház dőlt romba

Ujarad egy részét elöntötte a Maros árja

Az árvíz Arad felett látszólag stagnál, de a veszély nem múlt el, sőt helyenként növekedett. Az Aradváros külterületeit védő gátakat ma reggelre már mindenütt átlépte az ár, a bodrogi gátat három kilométeres szakaszon elsodorta és átömlött a Radnai-ut felé. Tövisközötti vasuti töltést is a Mossóczy-telep, valamint Szentleányfalva felé. A jelen pillanatban Ujaradot elérte az ár és a város második védelmi vonalának megerősítésére került sor a Pernyáva szélén. A kritikus helyzet fenyegető jellegét az a kérdés dönti el: meddig tudjuk tartani a gátakat...? A közvetlen belvárost védő, aszfalozott magas töltések egyenének bizonyultak az ár támadásaival szemben és az új hajósegyleti csónakháztól, a Gloria-pályáig tartó szakaszon mindenütt lázas erősítési munkálatok váltak szükségessé. A Maros felső szakaszán nagyobbára stagnál a víz, de az erdélyi folyók újabb víztömegeket ontanak a Maros tengeri medrébe s így nincs kizárva a lehetőség, hogy az amugy is körülzárt Aradot, a mikalakai, Mossóczy-telepi, pernyávai szakaszról támadja hátba a víz.

A Maros vizállása Aradon este 11 órakor 599 centiméter. A Neptun-strandnál és a nyári-mozinál Sculi mérnök és Vulpe József vezetésével lázasan erősítik a feltöltött belvárosi gátat. A bodrogi gátszakadástól kapott áradatból Zelinka mérnök 40 családot mentett ki. Az elárasztott Csála-telep felől megkezdődött az ár beszívargása Ségába. Arad teljesen izolálva áll: mindenütt árvíz veszi körül.

Átáznak a védtöltések

Pap Tihamér folyamtermérségi vezető-főmérnök az Aradi Közlöny munkatársának péntek hajnalban az alábbi figyelemreméltó nyilatkozatot tette:

— A víz apadása azt jelenti, hogy átesünk a kulminációs krízisen csütörtökön délután, amikor 604 centiméterre nőtt a bodrogi gátnál a Maros. A helyzet azonban csak most a legkritikusabb, mert a védtöltéseink és gátjaink átázásától lehet tartani. A Maros belvárosi gátszakaszát zártfalazással erősítjük meg, azaz a víz felől is és a part felől is deszkafalakkal megerősítjük és a töltés meg a deszkafalak között új földdel erősítjük meg. Félek, hogy péntek reggelre Ségá, a Mosóczy-telep, valamint Ujarad zöme újabb árvíz hullámot kap.

— Értesülésem szerint Vass főmérnök ur ma este megkezdte a pernyávai védtöltés megerősítését a tudósztatórium mellett. A tudósztatórium betegeit az esti órákban ágvástól együtt a megyei kórházba szállították át. Pernyáva szélén új nyulgátakat építünk a víz elé, de nem lehet szó nélkül hagyni a lakosság indolenciáját, amellyel tetlenül nézi a közeledő árvíz-veszedelmet! Félek, hogy drágán fogják megfizetni hanyag nemtörődömségüket...!

Az éjfél órákban a víz megkezdte beözönlését a Mosóczy-telepre!

Izgalomteljes fordulatok között telt el az árvízomteljes által veszélyeztetett Arad felett a csütörtöki nap. Az éjszaka folyamán a megyei és városi hatóságok személyes vezetése mellett heroikus munka folyt a Maros aradi szakaszának védelmére. Különösen két ponton: a Radnai-uti vasuti sorompónál és a bodrogi gátnál vált egyre veszélyesebbé a helyzet, mivel szerdáról-csütörtökre virradólag egész éjjel át egyre nőtt az ár.

Hajnalra virradólag a veszélyhely-telepet teljesen elöntötte az áradat, amely egy tenger-

ré változtatta az Alfa-telepet, Zsigmondházát, Ó- és Uj-Mikalakát egyaránt. Kártyavárként omlottak össze a házak százai az elöntött területeken és a lakosságot csónakokon mentették meg a reggeli órákban is. A város munkanélküli segélycsoportjai fájdalmas csalódást okoztak: a legtöbb helyen csak az intellektuális munkanélküliek és az önkéntes vállalkozók maradtak a gátakon. A Radnai-uti sorompóhoz az éjszaka folyamán két szakasz katonaságot vezényeltek, mely homokzsákokból védtöltést épített az Arad-Hegyaljai Villamosvasút hűvözei előtt, amellyel sikerült elzárni a Radnai-ut alsó szakaszát elöntött áradatot. A reggeli órákban Arad katonai és polgári vezetői valamennyien összegyűltek ezen a veszélyeztetett ponton, amelyet — dacára a mindenütt előretörő átszivárgásoknak, a katonaság derekas munkával megvédett. A

Órák kérdése, hogy a gátakat átlépi az ár

Az értekezletet feszült csendben Radu Cornel dr. nyitotta meg, drámai erejű szavakkal vázolta a helyzet komolyságát.

Ó- és Uj-Mikalaka víz alatt áll

— mondotta — és a Mossóczy-telepet is áradás fenyegeti. A város vezetősége minden óvintézkedést megtett, hogy a Radnai-uti sorompónál minél tovább tarthassák a terepet, de a víz nő. A bodrogi gátat is helyenként átlépte az áradat. Intézkedés történt, hogy a délutáni folyamán minden aradi városi elemi iskolát kiürítsenek, hogy az árvíz sújtotta lakosságot elhelyezhessék. A gyermekek számára a menhelyet üritettük ki, a betegeket a városi egészségügyi intézményeknél helyeztük el. Rendkívül sok beteg s szerencsétlen ember van — jelentette ki Radu dr. — és a helyzet gyors csillenkést parancsol! Határozzon a rendkívüli értekezlet: mit, hogyan és hol cselekedjenek, mert

Órák kérdése, hogy a gátakat átlépi az ár!

Radu dr. szavai után Pap Tihamér folyamtermérségi vezető-főmérnök rövid szavakkal ismertette a helyzetet. Két órán belül a jelenlegi gátak szintjét mindenütt eléri a víz. Ebben az esetben a villanygyár és a vízművek víz alá kerülnek és az

déli órákban az aradvárosi tisztviselők szállottak ki a Radnai-utra és a Maros-partján négy-száz méteres szakaszon pompás védőgátat emeltek. Délután három órára ezen a ponton megszűnt az éminens veszély.

Rendkívüli értekezlet a városházán

A déli órákban a város és a megye vezetői, a helyzet felelősségének tudatában, rendkívüli értekezletet hívtak össze déli egy órakor a városházára, amelyen Balacescu tábornok, az aradi első lovasdivízió parancsnoka elnököl. Megjelentek Serbanu György dr. megyei prefektus, Radu Cornel dr. interimár-bizottsági elnök, Lázár Agoston dr. megyei közigazgatási igazgató, Moga Romulus dr. rendőrkezes, Ursu János dr. városi interimár-bizottsági alelnök, Adler Andor, báró Andrányi Lajos, Crisan Ascaniu, Moldovan Silviu dr., Faur Demeter dr., Manole Sándor, Paucesti Miklós, interimár-bizottsági tagok, Raicu Aurel dr., Anghel István dr. volt városvezetők, Pap Tihamér folyamtermérségi vezető-főmérnök, Micla Sever dr., a sportszövetség elnöke, Cucu Vazul dr. városi főorvos, Sincal György, Dömötör László, Bene Emil, Carpin, Rómulus, Klein József, Vandracsak Ignác, Steiner Jenő, Krón Lénárd, Leitner Endre, Madár Géza mérnökök.

esti órákra villany és víz nélkül marad Arad.

Két választás marad a városi hatóságok számára: vagy átvágják a gátakat, vagy mindent elkövetnek, hogy a védőgátakat még növeljék! Ha átvágják a töltéseket, akkor elsősorban is azt a vasuti töltést kell átvágni, amely a Mossóczy-telepen át Aradról Tövis felé vezet. Ebben az esetben a vizár elborítja a Mossóczy-telepet és esetleg megindul Szentleányfalva felé, de Arad a közvetlen veszedelemtől megmenekül.

Balacescu generális felszólalásában annak a nézetének adott kifejezést, hogy még nem következett el a gátak átvágásának ideje: inkább annak érdekében kell mindent elkövetni. — mondotta — hogy Aradváros minden egyes lakosa kivegye részét a gátak erősítési munkájából és ezen az uton gátolják meg a város elöntését. Az értekezlet, többek felszólalása után ezt az álláspontot tette magáévá és ennek értelmében rendkívüli intézkedésekre hatalmazta fel Aradváros vezetőjét. A rendkívüli értekezlet elhatározta, hogy két nagy bizottságot állít össze a további teendőket megszervezésére. Az egyik bizottság, egy technikai, mérnök-emberekből áll és irányítja a gátak növelésének megerősítésének

munkáját. A másik, egy szociális bizottság az árvizből kimentett emberek elhelyezéséről és ételmezéséről gondoskodik. A rendkívüli értekezlet ezután felhatalmazta Radu Cornelt, hogy mindazokat a rendelkezéseket kiadhassa és mindazokat az eszközöket igénybevehesse, melyeket a törvény számára biztosít rendkívüli állapotok esetén.

Az értekezlet után Radu Cornél dr. interimár-bizottsági elnök magához kérette az *Aradi Közlöny* munkatársát és felkérte, hogy „Felhívását”, amelyet Aradváros közönségéhez kíván mielőbb kibocsájtani, az *Aradi Közlöny* nagy publicitása révén *rendkívüli kiadás formájában*

Arad polgármesterének felhívása!

— Felhívom Aradváros közönségének figyelmét a helyzet komolyságára! A város több részét veszélyezteteti az árvíz és szükségessé vált, hogy rendkívüli intézkedéseket tegyünk a város lakosságának biztonságára. A törvény felhatalmazásának alapján élni kívánok azzal a joggal, amely felhatalmazza árvízveszély esetén arra, hogy Aradváros területén, minden segélyeszközt rendeleti uton igénybe vegyek! Kijelentem, hogy csütörtök déli egy órától kezdve, Aradváros területét egy jármű sem hagyhatja el: minden kocsit, szekert, autókamiont és személyi autót szükség esetén mindenki köteles Aradváros hatóságának rendelkezésére bocsájtani. Kötelezővé teszem tehát minden aradi lakos számára, hogy járműveit a segélyakció rendelkezésére bocsássa.

— A veszély kétségkívül nagy. Éppen ezért elrendelem, hogy minden aradi lakos, aki ásóval, kapával, lapáttal, csákánnyal és egyéb árvízveszedelmi felszereléssel rendelkezik, tartsa kötelességének, hogy azokat még a délután folyamán a Radnai-úti és Bodrogi, meg a pernyávi veszélyeztetett pontokra szállítsa ki. A hatósági közveket felhatalmaztam, hogy ma a város területén rekvirálás útján szerezzék meg a szükséges segédeszközöket a mentési és gáterősítési munkálatok folytatására! Aki munkáknak ellene szegül, büntetőjogi uton kerül a leghigorubb felelősségrevonás alá. Remélem, hogy Aradváros lakossága megőrzi hidegvérét és a közös felelősség tudatában, mindenki teljesíteni fogja kötelességét!

RADU CORNEL dr.

Aradváros interimár-bizottsági elnöke.

A délutáni órákban megállt a Maros növekedése s a pillanatnyi veszély elmúlt. Ennek fontossága abban nyilatkozott meg, hogy úgy a villanyüzem, mint a vízüzemek felől elhárult az árvízveszély. A városi gázgyárnál egy 70 cm-es csatornán felnyomult a víz a Cuza Voda-ucca 52. számú házba, de csakhamar betörték. Az aradmegyei prefekturán fél három órakor jelentették a csálai erdőtelepről, hogy

a bodrogi gátakat három helyen átlépte az áradat és Gáj felé nyomul előre.

Katonaság lépett közbe itt és a Cukorgyárnál is, ahonnan ugyancsak segítséget kértek. Fél-nyolc órakor az ujaradi jegyző jelentette, hogy a CFR-töltésen átmenekedett az ár és özönlik betel a községbe. Az áradatot nem sikerült teljesen feltartóztatni és Ujarad mélyebben fekvő részei az esti órákig víz alá kerültek. Serbanu György dr., Lazar Ágoston dr. és Pap Tihamér főmérnök szállottak ki autón a helyszínre és a veszélyeztetett helyekről kilakoltatták a lakosságot. Félöt órakor csütörtökön délután a Maros Mikalákánál megkezdte átszivárgását az Arad-Tóvis közötti vasuti töltés alatt és megindult Glogovác felé.

A folyamemlékségre biztató jelentések fu-

Arad egész társadalma részt vesz a mentési munkálatokban

A délelőtti folyamán az önkéntes mentők, így báró *Andrényi Lajos*, *Vatian Aurel* dr., *Botis Aurel*, *Azary András*, *Salamon I. Béla* dr., *Nemes István*, *Baloghy László*, *Krausz Andor*, *Gara István* és még sokan mások fáradhatatlanul folytatták a mentés munkáját. Egymásután érkeznek a regatta-csónakok, kuporgó és didergő emberekkel, párnákkal, butorokkal, sonkákkal és zsiros bődönökkel: szerencsétlen, szegény emberek utolsó, megmentett vagyonszájával. Az ut két oldalán pedig halomban hevernek a különböző holmik és várják az elszállítását.

A mentési munkálatokban páratlan energiával vesznek részt a cserkészek, akik mindenütt ott vannak, ahol emberre van szükség és akikkel együtt dolgozik *Szöcs Didák* minorita lelkész is. *Kirculescu* ezredes, *Condescu* kapitánnyal együtt fevilágosításokkal szolgál *Balacescu* tábornoknak és elmondja, hogy jelenleg a töltés balszárnyán, ott, ahol a Rosiori és a gramicsár különítmények dolgoznak, a legnagyobb a veszély. *Záray Jenő* önkéntes tűzoltóparancsnok *O-Mikalákát* járja be. Rövid idő alatt tizennyolc házból mentette, ami még menthető volt.

Külön kell megemlékeznünk *Vass Barnabás* főmérnökről, aki annak ellenére, hogy

hozzuk nyilvánosságra. A „Felhívás” megszerkesztése után azonnal nyomdába adtuk a városvezetőség felhívását és délután öt órakor már az uccákon kaphodták az *Aradi Közlöny* rendkívüli kiadását, amelyben nemcsak a polgármester felhívását, hanem a legfrissebb eseményeket is hírül adtuk. Radu Cornél dr. az *Aradi Közlöny*-ben megjelent „Felhívás”-nak nyilvánosságra-jutása után elrendelte, hogy szövegünket *Aradváros uccáin hivatalos plakátokon is közöljék Aradváros lakosságával*. A „Felhívást” — amelyet egyszer rendkívüli kiadásunkban közreadtunk — pontos szövegében alább közöljük újra:

tottak be a Maros felső szakaszáról. Gyulafehérváron a víz 410 centiméteres állással stagnál. Soborsinnál reggeltől estig 10 centimétert apadt, míg Radnán nyolc centiméter volt a víz-állás apadása. Aradon a vízáradat délután fél négy órakor kulminált 604 centiméter magasságban, míg este hat órára 602 centiméterre apadt le. A délutáni órákban a Maros apadása óránként átlagos másfél centiméter. Pécskán és Szemlakon, valamint Nagylakon a lakosság egész nap a töltéseket építette, mert valószínű, hogy az áradat az éjjel érkezik partjaikra.

Arad belvárosaiban a délutáni órákban indokolatlanul megrájt a lakosság. Egyes helyeken, így a Wessélyeni-, a Szent László-, a Batthyány-, a Széchenyi- és az Eötvös-uccákban mindenütt az emeleti lakásokba húzódtak fel a szuterén-lakások lakói: egyes háztulajdonosok eltömték pincelakásaikat és védtöltéseket emeltek a kapubejárataik elé. A közönség a délutáni órákban valósággal megröghanta az élelmiszer-üzleteket, mert mindenki tartalékokat igyekezett felhalmozni magának az esetleges veszély idejére. A Maros növekedésének megszüntése némileg csillapította az izgalmas hangulatot és az esti órákban a közhangulat megnyugodott.

egész éjszaka talpon volt, pillanatnyi alvás és pihenés nélkül vezette a mentési munkálatokat. Alig evett, a lábát feltörte a bakancs, de fáradhatatlanul járt egyik veszélyeztetett pontról a másikra, telefonált és fél háromkor, amikor annak a híre érkezett, hogy a Csálánál áttörte a gátat az ár, már autóban ült, a Csála felé indult, hogy meggyőződjön az ottani helyzetről. Ekkor már megérkezett ide *Steiner* és *Madár* építész is, akik átvették ezen a helyen Vas Barnabástól a munkálatok vezetését. Mindkettőjüket a mérnökegyesület delegálta a Radnai-útra. Amikor megérkezik annak a híre,

A szociáldemokrata párt felhívása Arad munkásaihoz

Este negyed hétkor újból kijött a helyszínre *Balacescu* tábornok, aki ismételtén bejárta a terepet. Fél hétkor érkezett meg ide annak a híre, hogy *Zsigmondházt* elöntötte az ár és ekkor számos csónakot teherautókra raktak és ezekkel elindultak Ujarad felé. Ugyaneznap munkásosztályokat és cserkészeket is indítottak el Ujaradra.

A Marospárt egy szakaszán a *Moise Nicqara* liceum összes növendékei segítettek a gátak erősítésénél és emelésénél. Az árvíz következtében az iskolákban szünetel a tanítás.

A várhidnál két munkanélkülit őrizetbe vettek és megkötözték, mert megtagadták a munkát és

hogy Csálánál a gátat átlépte a víz, az itt tartózkodó *Radu Cornél* dr. azonnal elindult autójával, hogy a helyszínén győződjön meg az eseményekről.

Egymásután érkeznek a csónakokon, primitív, hirtelenében ácsolt tutajokon az önkéntes mentők, akik mindannyian azt ujságolják, hogy *O-Mikalákán* magyarsze romokban hever, két órakor pedig már azt is ujságolják, hogy a posta épülete, amely tudvalevőleg még *Uj-Mikalákán* van, szintén romokban hever. Egymásután érkeznek meg a zsákokkal és deszkákkal megrakott teherautók és szinte perccenként hangzik fel a kiáltás: „Zsákokat, újabb zsákokat!” A katonák pedig egymásután töltik meg földdel a zsákokat, amelyeket a fűtőház felé húzódo rögtönzött töltésen helyeznek el. Fél három után kijelenti *Kirculescu* ezredes, hogy a balszárnyon lévő veszélyeztetett helyet sikerült megerősíteni és hogy — abban az esetben, ha váratlan események nem következnek be, — akkor ezen a helyen elmúlt a közvetlen veszély. A gát erősítése és feltöltése természetesen tovább folyik.

Most, hogy a gát erősítése megtörtént, végig lehet menni a homokzsákokból épült töltésen, amely a vasuti fűtőház felé vezet. A gáton, amelyen két ember egymás mellett alig tud állni, katonák dolgoznak. Jobboldalt a hatalmas áradat terül el, baloldalon pedig mély gödör, amelybe most már a víz szivárogo, ezen túl pedig a *Hegyaljai Vasut* műhelye, a villanygyár és a *Mossóczy*-telep. Ez a gát, amelyen most járunk, mentette meg a *Mossóczy*-telepet és Arad egy jó részét a pusztító áradattól.

A pusztulás képét mutatja Mikalaka

Délután két órakor megérkezik a mikalakai veszélyeztetett szakaszhoz *Balacescu* tábornok, akit *Kirculescu* ezredes kalauzol végig az éjszaka folyamán homokzsákokból épített töltésen. *Kirculescu* ezredes egész nap szünet nélkül jár-kelel a töltésen, ott van mindenütt, ahol veszély mutatkozik és nem kis mértékben köszönhető az energiájának is, hogy a délelőtti folyamán sikerült megerősíteni a homokzsákokból épült töltés középső részét, amelyet már áttöréssel fenyegetett az ár. *Balacescu* tábornok végigjárta a töltést és az ő utasítására csakhamar deszkákat hoztak a közeli állami fűrésztelepről és ezekkel igyekeztek a rögtönzött gátat megerősíteni.

Megdöböntő látvány tárul itt az ember szemé elé. Amikor a többméteres mélységű vízre néz, szinte szédül, ezen túl pedig összeroppanó, vagy romokban heverő házakat lát. A háztetőn itt-ott baromfiak, egy kutya, sőt disznót is lehetett látni. A töltés végénél jobbra fordulunk és az Erdély felé haladó vasuti sínen, az Erdélyi-úton indulunk fölfelé. Itt lehet valóban és teljes egészében látni ennek a városrésznek a tragédiáját. Jajveszélés, sírás, panasz és jaj veri fel itt a vidéket: feketélik a vasuti töltés azoktól, akik utolsó vagyonszájukat siratják. Fél uccasorok hevernek itt romokban, háztetők, kutyaólak, butorok usznak a vízben, amely az ablakkeretek felső részéig ér. Az egyik házban már csak a cégtábla mutatja, hogy valamikor üzlet is volt itten, az ajtót nem lehet látni. A cégtáblán ez áll: „*Emil Meixner Băcănie*”. Itt a házakban még mindig vannak emberek. Egy idős embert, *Gornyi* *Milán* borbélyt, valamint két fiát csak nehezen sikerült megmenteni. Állandóan keringenek olyan hírek, hogy többeket maguk alá temettek a romba dőlő házak. Hogy ezekből mi felel meg a valóságnak, még nem lehet tudni.

izgattak a mentéshez kivonult munkások között. A rendőrség kommunista agitátorokat sejt bennük.

Az aradi szociáldemokrata párt vezetősége ma délután ülést tartott, melyen elhatározta, hogy felhívást intéz Arad munkásságához, hogy a város kritikus napjaiban — még a veszedelem tart — önként és fegyelmetlenül kövessen el mindent Aradváros lakossága megmentése és megvédése érdekében. Rávilágít felhívásában a szociáldemokrata pártvezetőség arra is, hogy az önkéntes mentésben a munkásságnak annál is inkább részt kell vennie, mert veszedelem esetén a szegény lakosság utolsó vagyona, mindene pusztul el.

Ugyanakkor tiltakozott az értekezlet az ellen a bánásmód ellen, amelyben egyes olyan munkásokat részesítettek, akik félreértésből kifolyólag nem fogtak hozzá a munkához. Tiltakozott az értekez-

Emberfeletti munka hártja csak el a katasztrófát

A réműlet órái Aradon még mindig nem értek véget. A kétségbeesés jajsza még korántsem ült el és a városban minden irányban száguldanak a teherautók, megrakva emberekkel, hogy segítséget vigyenek mindenfelé, ahol baj van. Ő- és Ujmikalakán a mentőcsolnakok már csak a padlásokra halmozott holmit mennek, de a város többi határában *bömbölve pusztít az ár* és ijedt emberek menekülnek a kéréletlen víz elől. *Nem tudni mikor, nem tudni hol csap be az áradat* és bár az esti órákban megnyugtató jelentések érkeztek be a Maros felső szakaszáról, az alámosott part több helyen ingadozik és csak az emberfeletti munka volt eddig képes megakadályozni a végső katasztrófát.

Radu Cornél dr. utasítására a délutáni órákban már az uccákon sétálókat viszik a rendőrök a töltés javítására. Több száz munkanélkülit szállít ki a város a Radnai-úthoz, azonban nem sokat érnek el velük. Alig egy óra múlva negyven ember lézeng a töltésen.

Mikalakán délig befejezték az emberek mentését és délután már a veszélyben levő ingóságokat hozzák.

A villanygyár előrelátó vezetőinek rendeltetére délután külön vezeték huznak végig a védőtöltésen, egészen a vasuti indóházig, hogy a katonák az este beálltával ne a gyenge, imbolygó fáklyafénynél dolgozzanak. Nemsokára megérkezik egy nagy ponton, ezen szállítja az Astra-gyár a kazánokat. Vizrebocsátják a ponton, amelyen Havas István, a *Stern-fivérek*, Feiner András, Brasch Aladár, Szalay Géza, Schulhoff Károly, Czégka Tibor indulnak mentésre.

A katonaság derekasan dolgozik. A tegnap óta szolgálatban levő granicsárok a helyzet veszélyességére való tekintettel, önként mondanak le a felváltásról és dolgoznak tovább. Közöttük látni Neuman Ferenc bárót is, aki mindenütt segít, ahol csak kell. Homokzsákokat hord, földet lapátol, egy percre sem áll le pihenni. Lengyel György dolgozik odaadón mellette.

A tutajos fosztogatók

Mangra Vázul rendőrkomiszár, akinek családját az éjszaka két órakor mentették ki ujmikalakai lakásából, Crisan Emillel együtt csolnakra száll, hogy értékesebb holmiját kihozza. Vulpe József fáradhatatlanul szaladgál és figyelme mindenre kiterjed. A hatóságok, főképpen Moga Romul dr. rendőrkezes tegnap óta nem ismerik a pihenést. Botis Aurel dr. állandóan uton van a hullámzó vizen és csak akkor hagyja abba a mikelakai mentést, amikor hírül hozzák, hogy Zsigmondháza és Ujarad veszélyben forog. Ekkor nyomban odasiet.

Estefelé Azary András jelenti Moga dr.-nak, hogy a mikelakai moziban három fiatal fiu huzódott meg. Tutajuk van és ugylátszik az este beálltát várják, hogy fosztogatói körutrá induljanak. A rendőrkezes utasítására katonák mennek az egyik csolnakon utánuk. Mire odaértek, a fiuk eltűntek, sőt a tutajt sem találták meg. Most keresik őket a vízben álló házak között.

Délután fél három óra tájban újabb katasztrófáról érkezik jelentés. *Az áradat áttörte Zsigmondháza gátát és Ujarad viz alatt áll.* Korobogunk a helyszíre. Az ujaradi híd Arad felé eső részén kötelek feszítettek már ki, hogy a közlekedést megállítsák és csendőrök állanak őrt a hidnál. A tulsó oldalon Sabau Ilie ujaradi szolgabíró vezetésével folyik a munka. A bömbölő áradat a zsigmondházi állami iskolánál áttörte a gátat. Közben a Glerchenberg felőli részen fél négy óráig tartották a gátat, szinte emberfeletti munkával. Itt Hesz Géza tartalékos hadnagy tűnik ki, aki katonai uniformisban végez mentési munkálatokat. Botis Aurel dr. teljes erővel dolgozik a csolnakoknál és amikor hírül hozzák, hogy a *Pauzár-féle* virágkertészetben kilenc ember

let az ellen is, hogy a munkanélküli segély megvonásával az összes munkanélkülieket büntesse a város, azért, mert egyes munkanélküliek nem akartak munkára jelentkezni.

várja a szabadítást, nyomban odaindul az egyik csolnakkal. Kovács Péterné és Horváth Gyuláné szintén nagyszerűen dolgoztak, homokot hordtak, lapátoltak, mentettek, amíg lehetett. A gát áttörése után az ár szédtő sebességgel lepte el a Regele Ferdinand-uccát, ahol a község háza áll és a Piata Eroilor-on keresztül a község másik oldalán keresett magának visszafelé utat. A víz behatolt Ujaradra, egészen a Rozália-uccáig. A menekülőket parasztszekereken szállítják keresztül a vizen, de a lovak alig tudnak megbirkózni az ár sebes sodrával. Az egyik kocsi bent is ragadt és ki kellett fogni a lovakat, hogy legalább azokat megmentsék.

Sabau Illés szolgabíró a következőket mondja:

— Az elővigyázatosságunk által a lehető

Arad diákjai mentik Aradvárosát

Az *Aradi Közlöny* tudósítói mindenütt megjelennek. Lapunk az árviz alatt külön szervezetet épített ki és az *Aradi Közlöny* munkatársai, kiküldött tudósítói mindenütt a víz széléről adják le jelentéseiket. Autónt száguldanak a kétnapos permanencia alatt fáradt ujságírók a veszélyeztetett helyekre, hogy mindenhol pontosan informálják lapunk olvasóit. A szerkesztőség telefonja kétpercenként csönget, min-

legsímábban sikerült 500 családot megmenteni. Már tegnap megkezdtek a költözködést és hatvan szekér állott rendelkezésre a butorok elszállítására. Reggel már kiadtuk az utasítást:

— *Mindenki meneküljön.*

A felszólításnak eleget tettek, úgy, hogy amikor az ár jött, a házakban már nem tartózkodtak emberek.

Szekerek érkeznek. A Temesvárról érkezett utasokat szállítják a vizen át. Este fél nyolc órakor Sabau szolgabíró beszünteti ezt a közlekedést is. Ujarad most már teljesen el van vágva a várostól.

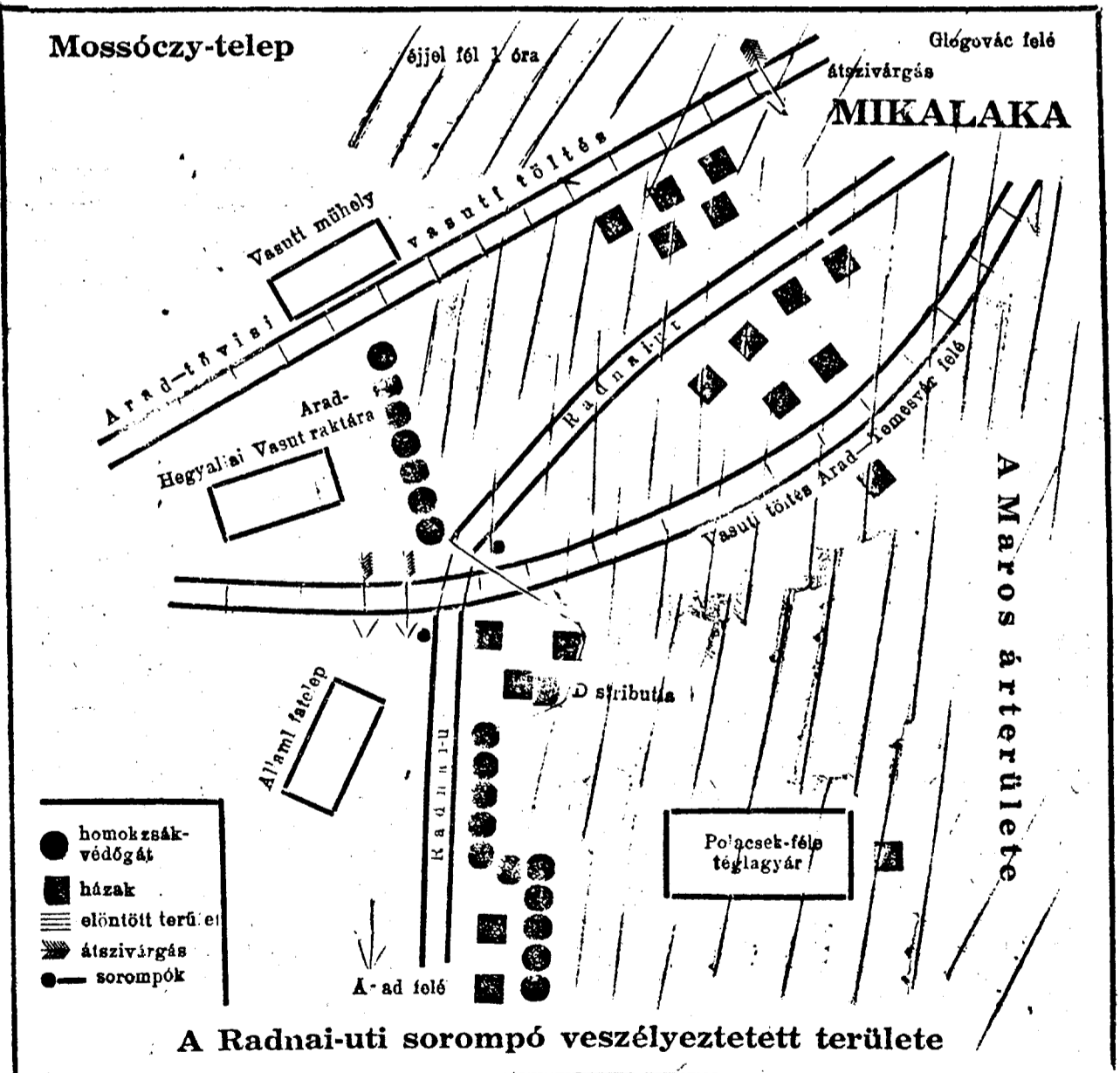
Az egyik mentő elmondja, hogy egy Eötvös-uccai vendéglős lezárta házának kapuit, hogy ne kényszerítsék az udvaron őrzött két csónakjának kiszolgáltatására. A kivonult emberek végül fejszével törték be a kaput és erőszakkal vitték el a csónakokat. Neuländer Endre vezetésével a Hellas tagjai is dolgoznak. Schatt ujaradi gazda az utolsó percig fáradhatatlanul fuvarozza az Aradra szándékozókat.

Ujaradról pedig rémülten néznek a város felé a sebes víz partján álló emberek.

gimnázium cserkészein kívül a görög keleti teológia és a Moise Nicoara diákjai egész éjszaka fáradhatatlanul dolgoznak.

Az eddigi megállapítások szerint *Zsigmondháza körülbelül harminc ház dült össze*, de valószínű, hogy az éjszaka folyamán ez a szám még emelkedni fog.

A késő éjjeli órákban a vasuti forgalom helyzetéről az aradi állomás forgalmi hivatala a követ-

denki a helyzet iránt érdeklődik. Szívesen közöljük a legutolsó jelentéseket minden érdeklődővel, hiszen természetes, hogy izgalommal várják az elkövetkezendő órák eseményeit.

Estefelé az ujaradi hidnál két férfit összekötözve visznek a rendőrségre. Radu Cornél dr. interimár-bizottsági elnök felszólította őket, hogy dolgozzanak az árviznél, mire kerekén megtagadták a kérés teljesítését, sőt olyan magatartást tanúsítottak, amelyből következtetni lehet, hogy kommuniszták. A közömbös és rosszhiszemű emberek viselkedésével szemben jóleső érzéssel kell konstatálni, hogy a diákok mindenütt kitüntették magukat. A katolikus

kező felvilágosítást adta az Aradi Közlöny munkatársának:

Az Arad—temesvári vonalon a vonatok csak Temesvár és Ujarad között közlekednek. Arad—Piski között egyelőre teljesen szünetel a forgalom, míg az Arad—nagyvárad vonalon Nadabnál átszállással lehet csak közlekedni. Aradról Zombolyára az ujaradi állomásról lehet utazni. Arad—Brád, Arad—Otlaca és Arad—Csermő közt akadálytalanul bonyolítják le a vasuti forgalmat.

Aggasztó események játszódtak le a glogováci vasuti töltésnél, valamint a bánáti gátnál. Dél előtt 11 órakor jelentették, hogy a glogováci parasztszeker áttörték a gátat. Csendőrség szállott ki a

helyszínre és a gazdákat megakadályozták a további gátrombolásban. Az esti órákban jelentették, hogy több mint háromszáz főnyi glogováci sváb lakos újra megtámadta a vasuti töltést a 422. számú őrháznál és a víz nagy erővel tört a Mossóczy-telep és Szentleányfalva felé. Ugyanakkor áttörték a glogováci töltést is a Bánát felé. Zafirescu CFR-felügyelő munkásokkal sietett a helyszínre, majd vasuti vagonokkal vitetett földet és homokot a gátszakításokhoz.

A városi hatóságok az éj folyamán megkezdtek a Mossóczy-telep kilakoltatását, egyben előkészítik Gáj lakosságát is az evakuációra. Az éj folyamán több mint 200 önkéntes aradi fiatalember, az aradi sportegyesületek polgárőrsége dolgozott dérekesen a Maros belvárosi védtöltésén, míg egyrészt városi teherautókkal gyűjtötte össze a többi önkénteseket a városban. Minden jel arra vall, hogy pénteken már négyszáz főnyi önkéntes fiatalember fog dolgozni az aradi Marosparton a gát erősítésén.

Éjjel tizenegy óra után, a hatóságok rendelkezésére az ujaradi hid két hídfője elé kötelelet feszítették ki, annak jeléül, hogy a hidon bár-

Fel a gátakra!

A hatósági vezetők és technikai szakértők rendkívüli értekezletének határozata a tizenkettedik órában történt meg. Aradváros közvetlen veszélye idején, minden épkézláb aradi férfinak a gátakon a helye! A pusztító áradattal szemben, mindenkinek fel kell vennie a harcot, aki tagja a város társadalmi életének, mert mindenkinek a saját vagyonát és egzisztenciáját kell megvédelmeznie a pusztulás fenyegető lehetőségével szemben! A veszély órái, vagy napjai az igazi aranypróbája a férfias kötelességtudásnak és a veszélyeztetett helyeken nincs helyük a látványosságra vágyó kíváncsiaknak: ott csak segítő kezekre van szükség. Tarítsa kötelességének minden aradi lakos, hogy önként ajánlja fel segítségét

kinek is, a legszigorubb az átmenet. A hídfőnél tüzoltók és szuronyos csendőrök teljesítettek szolgálatot, akik a legszigorubb utasítást kapták arra vonatkozólag, hogy a hidon senkit ne engedjenek át.

Kártyavárként dőlnek össze Zsigmondházán a házak

A Maros bal partján, Zsigmondházán, valamint Ujarad lejjebb fekvő részein megfeszített mentési munka folyik. Itt is, ott is, fel-fel villan egy fátyla fénye és a csónakoknak, a bennük lévő embereknek, csak a körvonala látszik. Rövid időközökben kísérteties robaj vegyül a tova zuhogó áradat zugásába: a zsigmondházai lakosok háza dőlnek össze, válnak romokká pillanatok alatt.

Éjjel egy órakor Aradváros vezetőségének utasítására a gáji római katolikus templom harangjait félre verték és ezzel alarimozták Gáj lakosságát. Az utasítás az volt, hogy kétszáz emberből álló segélycsapatot toborozzanak Gájban, akiket a Kulturpalota és a Neptun fürdő között átíratott gát megerősítésére rendeljenek.

a hatósági vezetőknek, mert csak az együttes akarat, céltudatos erők összefogása hátríthatja el Aradváros családjai felől az árviz közvetlen veszedelmét!

Ismerje fel mindenkül a kötelességét! Felszólítjuk tehát Aradváros férfait: jelentkezzenek a város mérnöki hivatalában, ahol mindenkül megkapja időleges munkabeosztását. A közös munkának ez az erőpróbája kifejezésre kell, hogy juttassa azt a tényt, hogy Arad területén minden egyes talpalattnyi földet, talpig férfiak védelmeznék, akik a kötelességtudás közkatonaiként elfoglalják üres helyeket a családtagjaik, értékeik védelmében, a városi védőgátakon

6 világsztár világhírű vigjátéka! Felvidítja az egész várost!

Ralph A. Roberts
Fritz Schultz
Georg Alexander
Max Adalbert
Ida Wüst
Lucie Englisch

Hurrá! Apa vagyok!

(Csak gyereket ne...)

Ma premier! CORSO-mozgó

Ossze kell fogjunk!

Óráról-órára nő a hajléktalanok száma, szinte percenként dőlnek össze az ár által ostromolt házak, újabb és újabb családok kerülnek az uccára és nincs segítség. Kétségbeesett férfiak, jajveszékélő asszonyok és síró gyermekek bolyonganak az uccán, ha szerencsésük van, menedéket kapnak valamelyik rokonnál vagy ismerősnél, de ez még nem segítség számukra. Olyan társadalmi akcióra van szükség, amely biztosítja ezeknek a szerencsétleneknek a holnapot, a hajlékot, és a kenyeret. Családok százai lettek koldussá az utolsó huszonnégy óra eseményei által. Azoknak, akiket a szerencsés sorsuk megkímélt, sürgősen segíteniök kell. Itt nincsen habozás, nincsen megfontolás, a segítség kell, mert nem szabad megengednünk, hogy éhezzenek az árviz sújtottjai.

Az Aradi Közlöny árviz-bizottsága ma elhatározta, hogy hatalmas társadalmi akcióval igyekszik a sújtottak segítségére sietni. A bizottság kimondotta, hogy felkéri Serbanu György dr. megyei prefektust és Radu Cornel dr. interimárbizottsági elnököt, miszerint szombaton nagyarányú gyűlésre hívják össze Arad társadalmát. Erre a gyűlésre el kell jönnie mindenkinek, akinek érző szív dobog a keblében, mert itt áll előttünk a kiáltó nyomor, amely a társadalom segítségéért esedez.

A pusztulás szellőme felett még ott lebeg a remény, az a biztató hit, hogy mindazok, akiket sorsuk megkímélt a pusztító ártól, segítségére sietnek koldusbotra jutott szerencsétlen embertársainknak. Szombati lapszámunkban közölni fogjuk a nagyarányú gyűlés

pontos idejét és helyét. Mindenkinek ott kell lennie. A földig sújtott, hontalanná vált menekültek nevében felszólítunk mindenkit, hogy erre a hatalmas gyűlésre kész tervekkel jöjjen el és már előre jegyezze fel magának azokat a természetbeni, vagy pénzbeli adományokat, amelyekkel ki akarják venni részüket a kötelező adakozásban.

Egybeforrasztott mindnyájunkat a szerencsétlen végzet, amely arra ítélte városunk lakosságának egy részét, hogy sokévi küzdelmük eredményeként, földönfutóként, életének megmentésével kerüljön ki a Maros szeszélyes, pusztító áradatából.

Mai gyűjtésünk eredménye a következő:

Aradi szücsük Samt Károly édesanyjának ravatára szánt koszorúmegváltás címén	240 lej
Nagyszébeni Általános Tkp.	500 „
Paszternák Gyuri és Erika	100 „
	840 lej

eddig gyűjtésünk eredménye 40560 lej
Összesen 41400 lej

Várjuk a további adományokat és naponta nyilvánosan nyugtázzuk a beérkezetteket.

Az ujoncoknak április 15-ikén feltétlenül be kell vonulni

A hadügyminiszter hivatalosan cáfol minden elhatalosítást — Megjavult az időjárás, a bevonulás aktuálisá vált

Bucurestiből jelentik: A hadügyminisztérium kommunikét tett közzé, amely szerint egyes lapok olyan híreket közölnek, mintha a katonai bevonulások újabb halasztást szenved-

Az aradi nyugdíjasok elmaradt tüntelése Segélyt kért egy három napja éhező nyugdíjas — Kétségbeesett a nyugdíjasok helyzete

Az Aradon élő állami nyugdíjasok nyomora kezd mindjobban kétségbeesetté válni. Az aradi pénzügyigazgatóság sürgető táviratainak a miniszteriumban semmiféle hatása nem mutatkozott és az aradi nyugdíjas egyesületek intervenciójának sem volt meg a kívánt eredménye. Alig van nap, hogy Caba Gyula adminisztrátornál ne jelenjen meg néhány nyugdíjas, akik a legnagyobb kétségbeeséssel kérik a pénzügyigazgató közbenjárását, hogy a hónapok óta elmaradt nyugdíjaikba legalább valami csekély előleget kaphassanak. Bár Caba Gyula pénzügyigazgató a legliberálisabban kezelte mindenkor a nyugdíjasok igényeire vonatkozó ügyeket, azonban a miniszterium szigorú rendelkezése őt is köti s így a legnagyobb jóakarat mellett sem teljesítheti a hozzá forduló nyugdíjasok kérését.

Az aradi Nyugdíjas Szövetség elnöke, Manciu nyugalmazott főjegyző néhány nappal ezelőtt Aradváros egyik parlamenti képviselőjénél járt közben, akit arra kért, hogy a Kamarában, vagy a szenátusban tegye szóvá azt a leírhatatlan nyomoruságos helyzetet, amelyben az aradi nyugdíjasok élnek. *A nehéz gazdasági viszonyok következtében már a kereskedők is beszüntették hitelezéseiket*, mivel látják, hogy a nyugdíjak kiűzése teljesen bizonytalan időpontra halasztódott el. Mivel pedig készpénzért vásárolni a nyugdíjasoknak módjukban nem áll, teljesen érthető annak a nyugalmazott főtitkárnak a kijelentése, aki Caba Gyula pénzügyigazgatótól azzal az indoklással kért segélyt, *hogy már három napja éheznek*.

A Nyugdíjasok Szövetségének elnöksége az Aradon általánosan ismert parlamenti történet közbenjárás alkalmával azt a meglepő választ kapta, hogy a nyugdíjasok helyzete nem lehet annyira aggasztó, mert *még senki sem tud arról, hogy valamelyik éhenhalt volna!*

A frappáns válasz rendkívül elkeserítette a nyugdíjasokat, akik elhatározták, hogy ma délelőtti demonstratív felvonulást rendeznek a pénzügyigazgatóság előtt. Értesítették a szövetség tagjait, mielőtt azonban a gyülekezés megtörtént volna, a rendőrhatalóságok értesítették a nyugdíjsszövetséget, hogy gátolják meg a demonstratív felvonulást, mert ellenkező esetben a gyülekezést feloszlatták. Ily módon a tagokat sikerült még idejekorán értesíteni és a tervezett tüntetés elmaradt. Egyetlen eredménye csak az volt, hogy újabb táviratot menesztettek a pénzügyminiszterhez, amelyben sürgős intézkedést kértek az aradi nyugdíjak kiutalásához.

SPORT KÖZLÖNY

Legyőzte a Ferencváros a Sabariát

Budapestről jelentik: A ligabajnokság küzdelmei során, ma az Üllői-úti sporttelepen, 3500 néző jelenlétében mérte össze erejét a Ferencváros csapata, a szombathelyi Sabaria legénységével. A mérkőzést a Ferencváros 2:0-ás félidő után, 5:1 arányban nyerte meg. A második félidőben nagy fölényben volt a Ferencváros, több goallal is terhelhette volna ellenfele kapuját, de a vasárnapi Újpest elleni derby-mérkőzésre való tekintettel lefekezve játszott.

nének. A miniszterium hangsúlyozza, hogy az időjárás megjavult és határozottan figyelmezteti az érdekelteket, hogy az ujoncok bevonulása április 15-én feltétlenül megtörténik.

H I R E K

Olvasóinkhoz!

Redukált, nyolc oldalnyi terjedelemben kapja kézhez ma minden előfizetőnk és olvasónk az Aradi Közlöny pénteki számát. A lap szokott terjedelmének oldalszám-csökkenését kényszerítő technikai körülmények idézték elő, amennyiben nyomdaüzemünk több alkalmazottjának lakóhelyét elöntötte a víz és így nyomdánk nem dolgozott a szokott teljes üzemmel. Előfizetőink és olvasóink szíves elnézését kérjük ezért: tudósításaink, ha rövidebben is, de a szokott pontossággal, maradéktalanul számolnak be az elmúlt nap és éjszaka eseményeiről.

— **IDŐPROGNÓZIS.** Tulnyomóan derült, meleg idő várható némi légáramlással. Éjjeli fagy nem valószínű.

— **Ghica külügyminiszter a Tardieu-tervről.** Bucarestből jelentik: Ghica külügyminiszter írásban adta meg válaszáat Mihailache interpellációjára a Tardieu-terv ügyében. A választ néhány nap múlva ismertetik.

— **Megjelennek a budapesti lapok.** Budapestről jelentik: Ma este hat órakor a nyomdákban megkezdődött a munka. Nincs kizárva, hogy holnap — pénteken — reggel megjelennek az összes újságok. A munka felvétele főleg azért történt, mert a nyomdatulajdonosok és munkások között olyan kollektív szerződés áll érvényben, amely kimondja, hogy három napon át tartó munka-megszűnés esetében a kollektív szerződés érvényét veszti. A sztrájkban álló nyomdászok különben sem elégednek meg a szakszervezeti pénztár által kilátásba helyezett heti 20 pengős segéllyel.

— **Kéménytűz az árvaházban.** Ma délután fél 6 óra tájban értesítették az aradi tűzoltóságot, hogy a Kiss Ernő-utcában lévő „Regina Maria” árvaházban kéménytűz támadt. A tűzoltóság azonnal kivonult a helyszínre és a tüzet hamarosan eloltotta.

— **Munkástüntetések Budapesten.** Budapestről jelentik: Az ötödik, hatodik és hetedik kerületben, valamint a Nagyköruton munkáscsoportok haladtak végig, tüntetve.

— **Munkát és kenyeret követelünk!** — kiáltották a tüntetők.

Rendőrszolgák vonultak ki minden kerületbe. A munkások minden ellenkezés nélkül szétoszlottak. Zavargásokra sehol sem került sor. — A fővárosban lefolyt tüntetések során 339 tüntető előállították a rendőrségre. A székesfőváros 400 gyárvállalata közül háromszázban akadálytalanul folyt a munka. Csúpan száz vas- és gépgyárban szünetelt a munka.

— **A balmazújvárosi véres tüntetés.** Budapestről jelentik: Keresztes-Fischer belügyminiszter kijelentette a sajtó munkatársai előtt, hogy a memorandum átnyújtása nem provokált sem tüntetéseket, sem zavargásokat. A belügyminiszter jelentése szerint tüntetés sehol sem volt. Ezzel a kijelentéssel szemben áll azonban az a jelentés, amely szerint Balmazújvárosban véres esemény játszódott le. A fővárosba érkezett hírek szerint a csendőrség a tüntető tömeget először felszólította a békés távozásra. A tömeg nem engedelmeskedett, sőt sokan kővel dobálták a csendőröket. Erre a csendőrök fegyvereiket használták. A tüntetők közül egy ember meghalt. Súlyosan nem sebesült meg senki, csak könnyen. Az esetről eddig nem érkezett jelentés a belügyminisztériumba, csúpan magánforrásból érkezett eddig hír a véres összeütközésről. A jelentés különösen hangsúlyozta azt a körülményt, hogy a tömeg oly fenyegető magatartást tanúsított, hogy a csendőrök kénytelenek voltak fegyvereiket használni.

— **Megvizsgálják a szegedi merénylet elmé-állapotát.** Szegedről jelentik: Elekes István, sátoraljaiújhegyi borbélysegéd, aki vasárnap este, mint ismeretes, tücsövéát dobott a szegedi Városi Színház nézőterére, ma reggel óta az ügyészség foglya. Az ügyészség megbízást adott az elmegszakértőknek, hogy vizsgálják meg a merénylet és véleményüket sürgősen terjesszék elő. Az orvosos jelentés beérkezése után dönt csak az ügyészség afelett, hogy Elekes István statáriális bíróság elé kerüljön-e vagy sem.

Az „Aradi Közlöny” az általa gyűjtött 170 ezer lejes segélyalapot az árviz-károsultak ellátására fordítja

A segélybizottság magáévá tette az Aradi Közlöny reprezentánsának előterjesztését az alap mikénti felhasználására vonatkozólag — Segélyben és ellátásban részesülnek a károsultak

Miközben az önkéntes mentők csónakjával kihozták házaikból a rémülettől félig ájult, mincstelenné vált embereket, az Aradi Közlöny sürgős ülésre hívta össze az általa, még az 1925. évi árviz alkalmával megalkotott bizottságot, hogy haladéktalanul segítségére siessen azoknak, akik pár óra leforgása alatt koldusokká váltak. A mentés még folyt künn a sebesen áramló vizeken és máris sürgősen intézkedni kellett, hogy az ár kimentettjeit az éhhaláltól mentjük meg.

A bizottsági ülésen dr. Stauber János, az Aradi Közlöny reprezentánsa bejelentette, hogy a helyzetre való tekintettel, tartotta szükségesnek a sürgős ülés összehívását. Ismertette a bizottság legutóbbi ülésének határozatát, amely úgy szövelt, hogy az alap felosztásról a segélyezés megkezdése idején dönt. Most, hogy újabb súlyos sorscsapás tett mincstelenné családok és emberek százait, az Aradi Közlöny elérkezettnek látta az időt a döntés-

re. Javasolja, hogy a bizottság mondja ki: miszerint az árvizalapot, körülbelül 170.000 lejt azonnal az árvizkárosultak felségélyezésének céljaira bocsátja. Erre feltétlenül szükség van, mert sürgős segélyezésben és ellátásban kell részesíteni a legutóbbi huszonegy óra eseményeinek áldozatait.

Barabás Béla dr. kijelentette, hogy örömmel csatlakozik a javaslatához, majd a bizottság egyhangulag magáévá tette az Aradi Közlöny indítványát. Miután a bizottság mult ülésén úgy határozott, hogy nem foglalkozik magával a segélyosztással, hanem a hatóságokra bizza azt, amelyeknek kiépített szervezeteik vannak, így például a munkanélküli hivatal, a bizottság kimondotta azt is, hogy a segélyosztás technikai lebonyolítására Radu Cornel dr. interimár-bizottsági elnököt kéri fel. A bizottsági ülés határozatának nyomán már a legközelebbi órákban megtörténik az intézkedés arra nézve, hogy az árvizkárosultak ellátásban részesülhessenek.

Feltalálták a mérges gázok és cseppfolyó mérgek ellenszerét 24 évi kísérletezés után jöttek rá a nagyjelentőségű felfedezésre

Londonból jelentik: Lapjelentések szerint, az angol hadsereg vegyészeti laboratóriumában 24 évi kísérletezés után, olyan vegyi szereket találtak fel, amelyek segítségével az összes mérges gázok és cseppfolyós mérgek hatását ellensúlyozni lehet. A portonni (Wiltshpre grófság) hadseregi laboratóriumában először állatokon kísérleteztek és ez teljes eredménnyel is járt. A legnagyobb titok-

ban azután embereken is kipróbálták a szereket. Önként jelentkező katonákat sűrű, mérges gázielhőn vezettek keresztül, majd pedig alkalmazták rajtuk az ellenszeret és a próba a legjobb eredménnyel végződött. A katonák a kísérlet után jól érezték magukat. A lapok szerint, London ilyen körülmények között teljesen biztosítva van bármilyen gáztámadás ellen.

— **Újabb áradások Szeged körül.** Szegedről jelentik: A Szegedre befutó környékbeli jelentések újabb áradásokról adnak hírt. A víz ma elérte a 6 és fél méteres magasságot. A délutáni órákban újabb áradásokat jeleztek.

— **Előadás az aradi Magyar Otthonban.** F. hó 10-én, vasárnap este kiemelkedő művészi eseményben lesz része Arad közönségének, amikor is a magyar ifjuság ezévi, második műkedvelő előadását rendezi meg. Színrekerülnek: az „Igazgató ur”, „Csöndes Juli”, Hacsék és a puccs”, sbb. egyfelvonásos kacagató vígjátékok. Aki egy kellemes estét akar magának biztosítani, jegyét már most váltassa meg a Magyar Otthonban (Str. Romanului volt Zrínyi-ucca 8.)

— **A has teltsége, májtájék fájdalmak, emésztési nehézségek, gyomorbelihurut és sárgaság a természetes „Ferenc József” keserűvíz használata által megszüntethetők és az agy, a szem, tüdő vagy szív felé irányuló vértőlulások ellensúlyozhatók.** Gyomor- és bélspecialisták igazolják, hogy a Ferenc József vízzel, különösen az ülő életmód következtében jelentkező bajoknál, nagyon kedvező eredményeket érnek el. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— **Miért volt használhatatlan Edison első találmánya?** Edison első szabadalmazott találmánya egy olyan készülék volt, amely a parlamenti szavazásoknak pontos és hibátlan lebonyolítását akarta lehetővé tenni. Midőn találmányát Washingtonban egy bizottság előtt bemutatta, az elnök kitimőnek találta ugyan a készülék működését, de kijelentette, hogy — a parlamentnek nem fontos a gyors és hibátlan szavazás.

— **U. ÉGHY GHYSSA bécsi tanulmány-utjáról hazaérkezett, tanítását megkezdte.**

— **Rapid-vonatpár Bucaresti—Arad—Páris között.** Bucarestből jelentik: Április 15-től kezdve, az eddig 21. és 22. szám alatt közlekedő bucuresti-i—kurticsi—budapesti—párisi gyorsvonatok „Dacia” néven, mint Rapid-vonatok közlekednek. A gyorsvonatoknak Rapiddá történt átalakításával lényegesen közelebb lett a menetidő is. Bucaresti és Kurtics között egy órával lett rövidebb, míg a visszatérésnél egy óra és 32 perccel csökkent. A menetrend szerint a Rapid Aradról 7 óra 06 perckor indul Budapest felé, míg a visszatérő Rapid 0 óra 26 perckor indul Bucaresti felé.

Érzékeny, beteg, deformált

lábakra cipőt, betétet leszállított áron készít: **ORTNER,** Arad, volt Salacz-ucca 5. szám.

— **Súlyos betegek megmentője az amerikai „Sloan's Liniment”.** Kibirhatatlan ízületi gyulladások, zúzódások, kificamodások fájdalmait azonnal megszüntetik, ha a gyógyszerrel bedörzsölést végzünk. Az emberiség megmentőjeként említik a csodás gyógyszernek az Egyesült-Államokban élő felfedezőjét. A legkínzóbb fájdalmak is azonnal megszűnnek, ha néhány csepp „Sloan's Liniment” gyógyszert használunk. Örömmel közöljük, hogy végre már Romániában is kapható e csodálatos világhírű gyógyszer.

Az aradvárosi mozgószínházak műsora

8, negyed 8 és negyed 10 órák:
CENTRAL MOZGÓ: Premier. INSPIRÁCIÓ. Szerelem dráma. Főszereplők: Greta Garbo, Robert Montgomery és Lewis Stone.

SELECT MOZGÓ: Premier. DIE GROSSE FAHRT. (Nyugati vándorok). Világfilm. Főszereplők: Theo Shall, Marion Lessing és Arnold Korff.

Életfogytiglani fegyházra itélték a marosparti rablógyilkost

Izgalmas tárgyalás az aradi törvényszéken — Vallomás a rablógyilkosságról — Védő- és vádbeszédek — „A magyar törvények az ilyen tettet halállal büntetik“

Emlékezetes még az a kegyetlen gyilkosság, amely az elmúlt év október 30-án történt Aradon a Marosparton. A nyomozó hatóságok mint a Marosparti gyilkosságot ismerték ezt a bűnesetet, amely napokon keresztül foglalkoztatta a rendőrséget és csakhamar sikerült is megtalálni a gyilkost. Serb Todor volt aradi közrendőr személyében.

A gyilkos Serb a nyomozó hatóságok előtt a következőképp adta elő a gyilkosság lefolyását:

Az áldozat, Gherman Matei faárus húzamosabb ideig tartotta szolgálatában, amikor fával tutajozott Aradra. Az elmúlt év októberében is nagyobb mennyiségű fával jött Gherman és felfogadta Serbet, hogy a fa lerakásánál segítse neki. Megállapodtak 45 lej napidijban és a gyilkosság napján Gherman meghívta egy pohár borra alkalmazottját. A mulatság végén mindketten ittasan tértek vissza Gherman kunyhójába, amely a Marosparton állott. Itt Serb követelni kezdte pénzét, azonban Gherman a kialakult 45 lej helyett csak 20 lejt volt hajlandó fizetni.

Az elszámolásból veszekedés keletkezett, amelynek során Serb felkapott egy fejszét és azzal fejbesújtotta Ghermant. A szerencsétlen tutajos az ütés következtében holtan terült el a kunyhó földjén. Serb Todor, amikor látta, hogy áldozata nem mozdul, a legnagyobb lelki nyugalommal kifosztotta a áldozatának holttestét a folyóba dobta.

A közelben tartózkodó halászok vették észre a folyóban uszó holttestet, kihalászták és nyomban jelentést tettek a rendőrségnek, amely bevezette a nyomozást és csakhamar megállapították az áldozat személyazonosságát. A további nyomozás aztán a gyanús Serb Todorra terelte, aki közben szüleihez utazott. A csendőrségi nyomozás Serb Todornál nagyobb pénzüsszeget talált, amelyről bevallotta, hogy Gherman Matei tulajdonát képezte és a gyilkosság után vette ki azt áldozatának zsebéből. A rabolt pénzből ruhát és csizmát vett magának, a melyeket a csendőrség szintén lefoglalt mint bűnjelket.

A törvényszék a legsúlyosabb ítéletet mérte a gyilkosra

A gyilkost letartóztatásba helyezték és a vizsgálóbírói nyomozás alkalmával is bevallotta, hogy a gyilkosságot ő követte el, azonban tetteire nem emlékezik, mert teljesen ittas volt.

A nagyarányu bűnperben ma tartotta meg a főtárgyalást az aradi törvényszék Popescu-Ionescu-tanácsa. Serb Todor szuronyos fogházor kísért fel a főtárgyalásra és a gyilkos egykedvűen felelt a hozzá intézett kérdésekre. Serb Todor kihallgatása után Ungár Imre dr. ügyvéd mondotta el védőbeszédét, amelyben rámutatott arra, hogy Serb ha el is követte a gyilkosságot, azt töredelmesen be is vallotta. Ittas állapotban volt, amikor Gherman Mateivel összeszólkkozott és hirtelen felindulásában emelte arra fejszéjét. Kérte a bíróságot, hogy az enyhítő körülmények figyelembevétele mellett, ne zárja ki végleg az emberi társadalomból.

A törvényszék rövid tanácskozás után hirdette ki ítéletét, amely feltűnést keltett nemcsak súlyosságánál, hanem indokolásánál fogva is. A törvényszék Serb Todor életfogytiglani fegyházbüntetésre ítélte és súlyosbító körülménynek vette azt az egyetlen tanuvallomást, amelyet Igrisan Emanoil halász tett a vizsgálóbíró előtt, amely szerint a gyilkosság elkövetése előtt Serb arra akarta rávenni a halászt, hogy tegyék el láb alól Ghermant. Azonkívül súlyosbító körülménynek vette a törvényszék azt is, hogy a gyilkosság után Serb a legnagyobb hidegvérrel vette el áldozatától annak

tízezer lejt kitevő készpénzét és a holttestet a vízbe dobta, hogy ezzel tettének nyomait eltüntesse.

Az indokolást Popescu tanácselnök azzal fejezte be, hogy a magyar törvények az ilyen tettet halállal büntetik, a román alkotmány azonban ezt a büntetést nem ismeri és így az életfogytiglani fegyházbüntetést kellett alkalmazni.

Az ítélet ellen úgy Serb védője, mint Serb is felebbezést jelentett be.

Színház — Irodalom — Művészet

* Az aradi Városi Színház műsora. Szombaton este fél 9-kor: Tüzmadar. Zilahi Lajos hatalmas sikert aratott színműve. Először. Új, leszállított helyárrakkal. Sorozatszám 150. — Vasárnap délután 3 órakor: Légy jó mindhalálig. Nagyon olcsó mozihelyárrakkal. Sorozatszám: 151. Délután 6-kor: Tüzmadar. Zilahi Lajos bombasikerű színműve. Másodsor. Új, leszállított helyárrakkal. Sorozatszám: 152. Este fél 9-kor: A trónörökös. Habsburg Rudolf és Vecsera Mária véres tragédiája, színpadi változatban. Új, leszállított helyárrak. Sorozatszám: 153.

Az aradi árvizveszedelem miatt Székelyhidý Ferenc dr. operaénekes lemondotta az előadást

Megérkezése után megtekintette az árvizveszedelemben forgó városrészeket — Májusban lejön vendégszerepelni Aradra és első felléptének teljes tiszteletdíját az árvizhárosultak javára ajánlja fel

A magyar-román kulturközeledés egyik újabb stációja lett volna a ma estére hirdett „Zsidónő“ előadása, amely az Aradon tartózkodó kolozsvári román opera együttesével került volna színre dr. Székelyhidý Ferenc vendégjátékával. Az előadás iránt természetesen nagy érdeklődés nyilvánult meg s hogy az mégis elmaradt, rendkívül érdekes körülmények közrejátszásának tudható be. Dr. Székelyhidý Ferenc, aki a tegnapi napon Budapesten kapott hirtelen meghívást. Aradról, kalandos utazás után ma délután meg is érkezett Aradra. A Fehér Kereszt-szállóban szállt meg, megérkezése után nyomban sietett a gátakra, hogy személyesen győződjék meg arról a veszélyes helyzetről, amelynek híre már a határon fogadta a budapesti operaénekest.

Dr. Székelyhidý Ferenc nem egyhamar felejtethi el azt a látványt, amelyet az árvíz által elöntött helyek nyújtottak számára. Megrendülve, megdöbbenve tért vissza körutjáról és azonnal érintkezésbe lépett a román opera igazgatóságával és kijelentette, hogy nem lép fel ma este. Dr. Székelyhidýt nemes, emberi okok készítették arra, hogy vendégfellépését lemondja. Erről nyilatkozott munkatársunk előtt egy rövid interjú keretében:

— Nemcsak művész vagyok kérem, de ember is! — mondotta Székelyhidý Ferenc dr. — Nagyon szomorú alkalomkor jöttem le ezuttal Aradra. Személyesen meggyőződtem arról, hogy milyen felzaklatott, izgalommal teli a közönség hangulata és megérlelődött bennem az elhatározás, hogy én ma itt nem énekelhetek! Hogyan is tudnék én azok után énekelni, amiket ma láttam! Tudattam az igazgatósággal, hogy kívánságom az, hogy az előadás elmaradjon. Természetesen az igazgatóság teljesen egyetértett velem abban, hogy Aradon ma este nem lehet előadást tartani és így a közönség tudomására hozták, hogy az előadás elmarad.

Dr. Székelyhidý Ferenc nemes gesztussal lemondott minden tantiémról, csupán vasuti jegyét és szállóbeli szobáját térítették meg az igazgatóság részéről. Azon kérdésekre, hogy

* Hetényi Elemér színiiskolája. Az aradi színtársulat kiváló főrendezője új színiiskolai kurzust nyit, amelyen precíz elméleti és gyakorlati oktatást ad mindazoknak, akik a színpályán óhajtanak elhelyezkedni. A miniszterileg engedélyezett színiiskolába délután 6 és 7 óra között lehet jelentkezni a színházi irodában.

* Holnap este mutatja be a prózatársulat a „Tüzmadar“-t. Jó hírnévvel köszönt be az aradi színházba szombaton este a „Tüzmadar“ premierje. A budapesti Belvárosi Színház heteken keresztül tomboló siker mellett vitte a közönség elé Zilahi Lajos, kiváló magyar színpadi írónak ezt a remek alkotását, amely minden egyes jelenetében izgalmas, fordulatos és annyira elszórakoztat, hogy aki egyszer megnézte, az el nem mulaszthatja még egyszer megtekinteni. Kaszab Anna, Bárdi Teréz, Váró Anny, Fekete Mihály, Tasnády András, Tompa Sándor, Balázs Samu kezében vannak a fontosabb szerepek. Olyan elsőrangú előadásban kerül a közönség elé a „Tüzmadar“, amely bátran vetekedhet a budapesti előadással. Aki tehát szombaton este jól akar szórakozni, az siessen megváltani jegyét a színház pénztáránál.

* Habsburg Rudolf tragédiája a színház vasárnap műsorán. Vasárnap három előadást tart a színtársulat prózaegyüttese. Délután 3 órakor az aradi közönség egyik kedvenc prózadarabja: a „Légy jó mindhalálig“ kerül reprizre, nagyon olcsó mozihelyárrak mellett. Délután 6 órakor a „Tüzmadar“ kerül műsorra másodsor, este pedig „A trónörökös“ című tragédiát eleveníti fel a próza: Ez a színpadi alkotás különben izgalmas fellevenítése annak a véres tragédiának, amelyet a történelem Habsburg Rudolfról és annak kedveséről, Vecsera Máriáról jegyzett fel.

mikor jön legközelebb Aradra, hogy kárpótolja a közönséget a „Zsidónő“ elmaradt előadásáért, dr. Székelyhidý Ferenc azzal válaszolt, hogy ha májusban ismét meghívást kap a kolozsvári Operától, nagyon szívesen lejön Aradra több opera-partie eléneklésére és kijelentette, hogy első felléptének teljes tiszteletdíját az árvizhárosultaknak ajándékozza.

A kiváló operaénekes, ezután elmondotta, hogy több ízben vendégszerepelt már Aradon és mindig nagy örömmel jön Aradra, ahol legjobb szerepeiben lépett fel.

— Wagnert nagyon szeretem — mondotta Székelyhidý szerepeivel kapcsolatban — bár igazi nagy operát nem énekeltem, csupán a Mesterdalnokok, Bolygó hollandi és a Parsifal tartozik repertoáromba. Legjobban mindig az újakat, a fiatalokat szeretem. Mint oratóriumműveket bejártam egész Európát, Londontól—Brassóig mindenütt énekeltem oratóriumot.

— Legközelebbi tervei? — kérdeztük. Dr. Székelyhidý barátságos arca elmosolyodik és felcsillanó tekintete a messzeségbe téved. Végső pillantást hullámos fehér haján és mondja:

— Budapesten még sok dolog vár rám, azután ha kifáradtam, elmegyek majd nyaralni... a két nagylányommal. Hej, sok baj van velük, az egyik tavaly tette le a francia tanítónői vizsgát Nancyban, a kisebbik most harmadik gimnázista. Egészen a nyakamra nőnek, mert az ember úgy van a lányokkal, hogy sok mindent megenged nekik. A fiukat meg lehet regulálni, de a lányok behizelgik magukat.

Bucsuzóul rátérünk arra a kérdésre, hogy a Zsidónő elmaradt előadása a magyar-román kulturközeledés újabb fázisa lett volna. Dr. Székelyhidý ugyanis magyar nyelvű Eleázárral illeszkedett volna bele a román opera együttesébe. Dr. Székelyhidý azon őszinte óhajának adott kifejezést, hogy kedvezőbb alkalmakkal, kellemesebb körülmények között mégis csak felléphet majd a közeljövőben Aradon mint a kolozsvári román opera magyar vendégművésze.

Május elsején életbe lép az új lakbérleti törvény

A nyugdíjasok és köztisztviselők lakás-szerződését egy évvel hosszabbítja meg a törvény — Az 1929. évi október 26-ikán fizetett bérösszeget 30 százalékkal csökkentették — Új lakbérszerződések csak a redukált bérösszeggel köthetők

Bucurestiből jelentik: A Kamara megszavazta a lakbérleti törvényt, amely április huszonharmadikán lép életbe. A törvény szövetsége a következő:

Mindazok a lakbérleti szerződések, amelyek az 1931. évi április 4-én kelt törvény értelmében meghosszabbítást nyertek, további egy évre, vagyis 1933. évi április huszonharmadikáig meghosszabbítatnak. Ez az intézkedés a nyugdíjasokra és köztisztviselőkre vonatkozik és ezt a kedvezményt a nyugdíjas, vagy köztisztviselő családfőnek 1932. évi április huszonharmadika előtt bekövetkezett elhalálozásával, abban az esetben élvezheti a családot tovább, ha özvegyet, vagy kiskorú árvaakat hagyott hátra. A nyugdíjasok és köztisztviselők lakásaira irányuló, már jogerős bírói kilakoltatások végrehajtása 1933. évi április huszonharmadikáig szintén felfüggesztést nyer.

Azok a háztulajdonosok, akik a kilakoltatás alapján ezeket a lakrészeket már kiadták, vagy azok bérletére szerződést kötöttek, május huszonharmadikáig kötelesek ezt a szerződésfelnek közjegyző, vagy portarel útján tudomására adni és ezzel a szerződés hatályát veszíti. Ezeknek a lakásoknak a lakbérére továbbra is az marad, mint amennyit az 1930. áprilisi lakbérleti törvény megállapított. Hivatalból történő csökkentés nincsen, azonban a köztisztviselők és nyugdíjasok, ha úgy látják, hogy az alabér: az 1914. évi augusztusban fizetett bér, téves megállapításon alapul, úgy a bíróságnál a lakbér helyesbítését kérhetik.

A törvény 6., 7., 8., 9. és 10. szakasza módot nyújt a háztulajdonosnak, hogy a nyugdíjast, vagy köztisztviselőt kilakoltassa, de csak abban az esetben, ha a háztulajdonos be akar költözni a saját házába.

A lakbérék csökkentése

A 11. szakasz a városi lakások lakbér-csökkenésére vonatkozólag a következőképpen intézkedik: Az érvényben lévő lakbérleti szerződések, vagy megállapodások, amelyek a lakbér összegére vonatkoztak, érvényüket veszítik és a lakbér a jelen törvény hatályával az 1929. évi október huszonharmadikán fizetett bérösszeget, illetve harminc százalékkal csökkentett összege lesz. Huszonöt százalékkal ott csökken az összes lakások bére, ahol tíz szobánál nem áll többől a ház, vagy pedig, ha több szobából áll, de ez egyetlen ingatlantulajdonát képezi a háztulajdonosnak. A többi házaknál ez a lakbér-csökkentés harminc százalék lesz Erdélyben és a Bánságban május elsejétől kezdve. A csökkentést a háztulajdonos köteles tudomásul venni és 1933. évi április huszonharmadikáig ezek a lakások a csökkentett bér alapján lakhatók. Olyan lakbérleti szerződéseknek, amelyeket 1929. évi október hó 26. után kötöttek és amelyekben a lakbért magasabban állapították meg, mint amennyit 1929. évi október huszonharmadikán fizettek, ezekben az esetekben a csökkentés aránylagosan nagyobb, olyan mértékben, hogy elérje a bázisul vett 1929. évi október 26-án fizetett bért.

Amennyiben a szóbanforgó lakrész 1929. október 26-án nem volt bérben, esetleg üresen állt, úgy a házbér megállapítására a pénzügy-

igazgatóságnál elfekvő lakbérérték-adatok irányadóak. Amennyiben a jelenlegi házbér alacsonyabb, mint az az összeg, amely a csökkentés révén előállna, úgy ez a bérösszeg érvényben marad. Ez az intézkedés a köztisztviselőknek és nyugdíjasoknak eddig is kedvezményes lakásaira nem vonatkozik.

A tizenkettedik szakasz 1933. évi április huszonharmadikáig meghosszabbítja mindazon helyiségeknek a bérleti szerződését és hatálytalantja egy évre a már hozott kilakoltatási határozatokat, melyekben kereskedelmet, vagy ipart üznek, ha a kiskereskedő, nagykereskedő, iparos vagy kereskedelmi részvénytársaság legalább öt éve már abban a helyiségben folytatta az ipart, vagy kereskedelmet. Ebbe a csoportba tartoznak a gyógyszerárak, laboratóriumok, színházak is. Ezekre szintén vonatkozik az előbbi szakaszban megállapított huszonöt, illetve harminc százalékos házbér-csökkentés.

A kilakoltatási eljárások

A jelen törvény életbeléptetése után köntendő lakbérleti szerződéseknel vagy megállapodásoknál a lakbér nem lehet magasabb, mint az 1929. október 26-án fizetett összegnek huszonöt, illetve harminc százalékkal csökkentett összege.

A háztulajdonos köteles a lakóval hivatalos adatok alapján husz napon belül közölni, hogy 1929. évi október 26-án a lakrész után mennyi bért kapott. Amennyiben a ház 1929-ben még adót nem fizetett, vagy csak azután épült, úgy a háztulajdonos vagy lakó a járásbíróiaktól kérheti a lakbér megállapítását, a bíróság döntéséig a bérlet a szerződésben szereplő lakbért köteles fizetni és a különbözetest a lakó utólag levonásba hozhatja. A lakbérleti törvényből folyó összes eljárások bélyegmentesek.

Ujítása a törvénynek, hogy a kilakoltatási eljárást a törvényszék hatáskörébe utálja és egyes bírói eljárást állapít meg. A határozat ellen tíz napon belül a törvényszékhez lehet felebbezni, ahol az egyes bírói döntését a törvényszéki tanács, mint felebbezési bíróság vizsgálja felül. Ezen döntés ellen a Táblához fellejteményt lehet benyújtani, azonban a kilakoltatást a törvényszék csak abban az esetben függesztheti fel, ha a fél legalább hat havil házbért letétbe helyez.

A szenátus tegnapi ülésén a lakbérleti törvényt a Kamara által megszavazott formában változatlanul elfogadta. A közeli napokban az uralkodó a törvényt szentesíti és április huszonharmadikán életbe lép.

FILM KÖZLÖNY

Inspiráció

Greta Garbo legújabb filmjének bemutatója a Centralban

Tulifütyt szenvedélyek játéka, komplikált szerelmi jelenetek viharzanak végig a Central-mozi filmjátékának, az „Inspiración”-nak érdekes és ügyesen felépített szűzséjén. Természetesen Greta Garbo excentrikus egyénisége áll a filmdráma középpontjában. Yvonne, Páris művészvilágának körülrajongott bálványa, a szivtelen, hidegvérű asszony, akinek különleges szépsége a legkiválóbb szobrászt, a legnagyobb festőt és legnépszerűbb költőt, csodálatos alkotásokra ihlette s akinek lába előtt a francia főváros pénzarisztokráciája hever, ez Greta Garbo. Yvonne szerepe a legtesthezállóbb Garbo-szerep, amit csak kívánni lehet, mert hiszen az természetes, hogy a nagy démon-színész nő tisztességes asszonyt, vagy leányt nem játszhat. A

Ficamodások törések

okozta fájdalmak hamar elmúlnak

Abban a pillanatban, ahogy Sloan's Liniment-et használunk, — nem masszírozva, csak kengetve — a fájdalom elmúlik. Apasztja a duzzanatot, azonnali könnyebbéget és jó érzés, szerez. Soha se hiányozzék otthonunkból egy üveg Sloan's. Használjunk Sloan's Liniment-et rheuma, zséba, ischias, hátfájás és mindenféle izomfájdalom ellen.

Egy üveg ára 75 lei. —

SLOAN'S

LINIMENT

megoldja a fájdalmat

film szűzsége tovább is a megszokott utakon halad: a nagy kurtizán beleszeret egy szegény, jelentéktelen fiatalemberbe, akiért mindent eldob magától, pénzt, dicsőséget, karriert... Csak egy baj van, még pedig a férfifőszereplő körül, aki (egy bizonyos Robert Montgomery), nem tudja sehogy sem elhittetni az emberrel, hogy az „istenfi” Greta olyan szenvedélyesen, önfeláldozóan és mindenekfölött imádjá. Lewis Stone és élemedett, szivtelen és élvhajász gavallér szerepében szintén nagyon vakszínűlten és sekélyes alakítást nyújt. Kedves jelenség a fiatal Marjorie Rameau, aki a tragikusvégű Lianat alakítja nagyon tehetségesen. A rendezés körültekintő munkáját Charles Brown végezte el a töle megszokott nagyvonalúsággal.

Nyugati vándorok

Sajtóbemutató a Select-mozgóban

Valóban aktuális filmet játszanak a Select-mozgóban „Die grosse Fahrt” címen érkezett Aradra az amerikai Fox-filmgyár legújabb filmslágere, amely Brassótól Aradig ugyancsak „nagy utat” tett meg. Az egész Erdély területén dühöngő árvízveszedelem miatt, — mint ismeretes — a vonatösszeköttetések csaknem minden vonalon megakadnak. A „Die grosse Fahrt” az árvíz következtében ugyszólván az utolsó pillanatban érkezett meg Aradra, kerülő utakon, kocsin és egy méteres vízben haladt célja felé a „Nyugati karaván”...

Száz esztendővel ezelőtt verődött össze a Missisipi deltájánál az a karaván, amely erős akarással, élő hitel szívében, indult meg az akkor még ugyancsak Vadnyugat felé, hogy új hazát, új megélhetést keressen. A kalandos, vidám és megható jelenetekkel árszótt, festői keretbe beillesztett történetbe egy kedves szerelmi epizód szövődik bele, amely ide színtelt ad a történelmi szűzsének. A meseteri rendezés Raoul Walls kiváló technikáját dicséri. A szereplők elsőrangú művészgárdájából kiemelkedik a fiatal, csinos és tehetséges Theo Shall, aki a bátor vadnyugati hős alakját férfiasan és rokonszenvesen személyesíti meg. A barnabőrű, kék szemű és elragadó mosolyu Marion Lessing a hősnő szerepében, ide hangjával és behízlgő modorával kelt szimpátiát. Arnold Korff markáns kabinet-alakítást nyújt, mint öreg vadnyugati kalandor.

FRIGUL

fatelep árai:

II. oszt. fűrészelt tuskó I mázsa 45.-
I. „ „ „ „ „ 55.-
I. oszt. száraz búkkhasáb I mázsa „ 60.-
cserfa I mázsa „ 60.-

Frigul fatelep,

Arad. Str. Marasesti 33. (rendőrséggel szemben.)

„OLLA”

avilágmárka!

Egészsége érdekében óvakodjon

slány utánzatoktól. Követeljen ki-

mondottan eredetű „OLLA”-t,

amely évtizedek óta olíamint és vezető minőség.

120 lej **6 darab**
művészi levelező-lap fénykép

Stojkovits József P. Avram Iancu
(Szabadság-tér)

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Kreuger Ivar elzálogosította az Ericsson-részvényeket

Egymilliárd svéd koronánál több a veszteség — Kreuger halálos ellenségét okozták bukását

Párisból jelentik: Az eddigi jelentések szerint, a Kreuger-konzern sorsa meg van pecsételve. A veszteség több, mint egymilliárd svéd korona és egész bizonyos, hogy a konzern két részre fog oszlani. A gyufaüzletet valószínűleg Morgan veszi át, míg a cellulózgyárakat Kreuger halálos ellensége, Wallenberg, a régi svéd tröszt vezetője akarja megszerezni. Az Ericsson-konzernről kiderült, hogy a részvényeket már régebben elzálogosította Kreuger, de nem lehet tudni, hogy a konzernnek milyen bankok a tulajdonosai.

A svájci lapok azt írták, hogy a Kreuger-válság oka a hiányos svéd részvényjog, amely lehetővé tette azt, hogy Kreuger többségi szavazatokkal milliárdos emissiókat csináljon és mindezeket a pénzeket saját részvényeinek visszavásárlásába fektesse.

Rádió műsor

— Romániai időszámítás. —

PÉNTEK, ÁPRILIS 8.

Bucuresti. 13. Gramofon. 18. Sibiceanu zenekar: Könnyű és román zene. 21.45. Luca-zenekar: Román zene. — **Budapest I. 10.15.** A rádió hangversenye. 1. Déli harangzó. 1.05. Polydor-Brunswick gramofonhangverseny. 5. „Divatcsevegés”. 6. Sovánka Nándor és cigányzenekarának hangversenye. 7. „A Wagner-tetralógia színpadtechnikai követelményei”. Tolnay Pál előadása. 7.30. A Fejes-szalonzene előadása. 8.30. Tasnady Ilona és Náday Béla előadástje. 9.30. Az európai műsorsere-sorozatban a varsói rádióállomás műsorának közvetítése. Majd: Rigó János és cigányzenekarának hangversenye az Emke-kávéházból. Bács. 12.30. Silving-négyes. 13.40. Capsir-lemezek. 14.10. Áriák és dalok. Gramofon. 16.30. A nagyváros zenéje. 17.20. Sarah Bernhardtól. 18. Winternitz-zenekar. 20.30. A salzburgi citerakör játéka. 23.25. Haupt-zenekar és Holzer Ernő jazz-zenekara. — **Belgrád. 12.** Könnyű zene. 13.05. Gramofon. 13.35. Balalajka. 16.45. Gramofon. 18. Könnyű zene. — **Berlin. 17.30.** Szórakoztató zene Leipzigből. 19.35. Szórakoztató zene. 22.15. Csajkovszkij: A cárné papucsa, 3 felvonásos opera. Utána: Táncczene. — **Hellsberg. 18.30.** Gramofon. 19.55. Baszkadalok. 21. Operai zenekar. Lopatnikov zongoraművész. — **Kassa. 12.45.** Gramofon. 13.30. Rádiózenekar. 15.30. Gramofon. 18. Táncczene. 20.20. Rádiózenekar. — **Milano. 17.45.** Gramofon. 20.10. Könnyű zene. 20.30.

Az utolsó hírek szerint, angol kézben vannak a részvények. Morgan és Wallenberg az elmúlt év októberé óta bombázták Kreuger pozícióit és az utolsó napokban Párisban Wallenberg hisztította meg Kreuger tárgyalásait.

= Kiutallják a katonaság és csendőrség elmaradt illetményeit. Az aradi pénzügyigazgatóság távirati rendeletet kapott a pénzügyminisztériumtól, amelynek alapján a katonaság részére 600 ezer lej, míg a csendőrség részére 300 ezer lej utalt ki az elmaradt fizetések folyósítására. A pénzügyigazgatóság a rendelet alapján értesítette az érdekelteket a kiutalt összeg felvétele céljából.

= Árverés pezsgőre. Az aradi második kerületi adóhivatal holnap délelőtt 9 órakor árverést tart az aradi Andrányi pezsgőgyárban. Árverés alá kerül 1957 üveg pezsgő, amelyet annak idején az aradi pénzügyi hatóságok a minisztérium által jóváhagyott bírság fejében lefoglaltak.

Könnyű zene. 22. Tarka est. — **Mor. Ostrava. 13.35.** Rádiózenekar. 14.30. Janesco zongoraművész. 19.20. Rádiózenekar. — **Róma. 18.30.** Sernicoli (tenor) dalestje. 18.45. Könnyű zene. 20.50. Gramofon. 21.45. Planquette: A cornevillei harangok, operett. — **Varsó. 18.35.** Mandolinzene. 21.30. A fülharmonikusok Európa-hangversenye.

SZOMBAT, ÁPRILIS 9.

Bucuresti. 13. Gramofon. 18. Rádiózenekar. 19.10. Rádiózenekar. 20.40. Gramofon. 21. Popovici brácsaművész játéka. 21.30. Katonazene. 22.15. Katonazene. — **Budapest I. A 2. honvédgyalozred fuvószenekarának hangversenye. 1. Déli harangzó. 1.05. Hangverseny. 5.** A „Rádióélet” gyermekjátékszórója. 6. „Az ucca öre”. Benedek Géza előadása. 6.25. Gramofon táncczene. 8. Dr. Tomits Iván felolvasása: „Rádióhullámok terjedése és légköri viszonyok”. 8.25. Az Operaház előadásának közvetítése: „Aida”. Dalmi, 4 felvonásban. Zenéjét szerzte: Verdi. Majd: Radics Jóska és cigányzenekarának hangversenye a Vadászkiirt-szállóból. **Budapest II. 7.30—8.ig:** Odeon gramofonhangverseny. Bács. 12.30. Weiss-zenekar. 14.45. Caruso-lemezek. 16.20. Régi skót zene és népdalok. 17.50. Wacek-fuvószenekar. 23.15. Hügel-zenekar a Lohár-teremből. — **Belgrád. 12. Gramofon. 13.05.** Könnyű zene. 18.15. Könnyű zene. 20.50. Jazz. 21.45. Hangverseny. 23.35. Gramofon. Utána: Cigányzene. — **Breslau. 17.30.** Szórakoztató zene. 21.30. Tarara-bumm-dera! Régi osztrák katonakarmesterek, a sziléziai fülharmonikusok játéka. Utána: Táncczene. — **Hellsberg. 20.25.** Csak Danzig. Fuvós hangverseny. Indulók. 21. Operettrészletek. Millöcker: A táborni pap. Planquette: A cornevillei harangok. Millöcker: Gasparone. Lincke: Luna asszony. Utána: Táncczene Berlinből. **Langenberg. 18. Népekkar Becekből. 21. Vidám est. Mor. Ostrava. 17. Gy. 6. 19.25.** Sziléziai fuvós zenekar. 20.20. Táncczene. — **Róma. 18.30.** Gerunda (szoprán) dala. 21. Gramofon. 21.45. Opera a San Carlóból. — **Svájci Aleman adó. (Beromünster). 16.30.** Harmonika játék. 17.40. Népdalok, gramofon. 19.30. Katonazene. 21. Szimfonikus hangverseny. Közreműködik: Németh Márta szoprán. Utána: Tánccgramofon. — **Varsó. 16.50.** Gramofon. 21.15. Könnyű zene. 23.10. Chopin-művek. 23.50. Táncczene.

A szerkesztésért

STAUBER ISTVÁN

felel.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Az apró hirdetések díját szavak szerint számítjuk, Minden szó 4 lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szóig 40 lej. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

Apróhirdetéseket este **9 óráig** vesznek fel az Aradi Közlöny kiadóhivatalai. - Telef.: 151

Érdeklődés nem kerül pénzbe!

Foszákat
készülünk esetenként a legfinomabb anyagból és előfoglalás kivételében a legm. érdekes árakon!
MUNKALATOKÉRT
ACS
ASZTALOS
(Butor és épület)
BADOGOS
KÖMÜVES
KERESZ
KARPITOS
PARAZETTA
SZOBAFESTŐ
MAZOLO
SZŐNYEGSZOVS
KEZIMUNKA
Frida D'Moujalledt
fogműterem
Arad, v. Boros B.-tér 37.

ALKALMAZÁS

ÜGYVÉDI vagy más irodába perfect német, román nyelvtudással, gép és gyorsírónő, szerény fizetéssel állást keres. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

FIZETŐLEANYOK és tanulóleányok felvételnek. Maltry-szoba, v. Tahajdy-ucca 6. sz. sz.

PERFECT szobaleány, ki németül is beszél, kereset 15-re. Címeket az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek.

LAKÁS.

KIADÓ egy kertre nyúló kis butorozott szoba a város központjában 500 lejért. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 240

KÜLÖNBEJÁRATU butorozott 1—2 szoba olcsón kiadó. Fischer Bliz-palota. Cím; Házfelügyelőnél.

KIADÓ a volt Szabadság-tér közvetlen közelében 2 szoba, előszoba, konyhából álló lakás. Bővebben: az Aradi Közlöny kiadóhivatalában, a Minorita templommal szemben. 800

EGYSZOBAS, konyhas lakás főtéren kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában, a Minorita templommal szemben. 200

KÉTSZOBA, konyhas 1-es emeleti lakás a Szabadság-tér sarkánál kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában, a Minorita templommal szemben.

Óriási árleszállítás! Kerékpárok, Gummik.

ALKATRÉSEK

vásárlásánál a javításért és szerelésért nem számítnak semmit. Kitisztítjuk és zsírba rakjuk kerékpárja összes csapágyait L. 80-ért

Nagy javítóhely! **HAMMER ZSIGMOND és FIA**

Arad, Bul. Reg. Ferdinand No. 27. (Boros Béni-tér.)

EGY-KÉT és háromszobás lakás kiadó. Bővebben: az Aradi Közlöny kiadóhivatalában, a Minorita templommal szemben.

VÉTELESELADÁS.

EGY WERTHEIM-SZEKRÉNY, egy jég-szekrény, uriszoba eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 1141

ORVOSI SEBÉSZMŰSZEREK 6-os—12-es—18-as, ezüst evőeszközök, complet Jókal, antik órák, japan és szoinai vázák, antik szalonok, vitrinek, estmények, asztalneműk, különböző látszócsvek, complet szobaborendezések, u. m.: hálóébedlő, uriszoba, szalon és konyha gl, randok, tükrök, illóműnkák, függönykstoreok, disztárgyak, gobelinek, zongorák, hegedűk, mandolin, perzsa szőnyegek, asztalok, székek, nyest boa, oskóbőr kulacs, stb. eladók. **SALGONE** bizományi üzlete, Str. Horia (Széchenyi-ucca) 1. Neuman-palota. 1000

ÚJ ÜZLETBERENDEZÉS jutányos áron eladó. Megtekinthető: Bul. Reg. Maria 18., házmeztérnél.

Hirdessen a 47 éve fennálló „Aradi Közlöny”-ben

Legfrissebb pázsit-fűnyagvakat, kerti fűszelékanyagokat, vérgörög- és ananás-dinnyemagvakat, borderitő szereket, paradagókat, kenlap, kénpor, fehér forgács-viaszt a legolcsóbb áron tart raktáron

Erdős Pál
fűszeléküzlete, Piața Avram Iancu 3.

ÜZLETEK.

ÜZLETHELYISÉG a Szabadság-tér sarkánál azonnalra kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

KÉSZPÉNZÉRT veszek régi és modern ezüst tárgyakat és ezüst figurákat. — **SÜRÖGÖSEN KERESK:** írógépeket, régi sevesri Altwtan meiszeni figurális porcellánokat, gyári keleti és helyben készített szőnyegeket, minden méretben, 12 személyes ezüst evőeszközöket, ezüst tálcaikat, antik s modern butorokat, seholonokat stb. **SALGONE** bizományi üzlete, Str. Horia 1. (Széchenyi-ucca) Neuman-palota. 1000